

НАПРЯМ 4. МЕНЕДЖМЕНТ

Мартиненко В.І.

аспірант,

Вищий навчальний заклад

«Університет економіки та права «КРОК»

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-482-8-19>

ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ІТ-ОСВІТІ: РОЛЬ БІЗНЕСУ У ФОРМУВАННІ КАДРОВОГО РЕЗЕРВУ

Сучасний ІТ-бізнес зіткнувся з парадоксальною ситуацією: попри високі темпи зростання галузі, компанії відчувають гострий дефіцит кваліфікованих фахівців, якісна підготовка яких є визначальним фактором конкурентоспроможності на глобальному ринку. Управлінський виклик полягає у пошуку ефективних рішень для подолання розриву між системою підготовки кадрів та стрімко змінюваними бізнес-потребами.

Корпоративний сектор України все активніше впроваджує стратегічний менеджмент у сфері підготовки ІТ-фахівців, визнаючи, що традиційна освітня система потребує суттєвої модернізації. Аналіз ринку праці демонструє, що попит на ІТ-спеціалістів протягом останніх 5 років варіюється від 10–50 тисяч осіб [1; 2], тоді як випуск ЗВО у 2020 році склав лише 16,4 тисячі бакалаврів за відповідними спеціальностями [3]. Така диспропорція змушує керівництво компаній переосмислювати підходи до управління людським капіталом.

Ключове управлінське протиріччя виникає при аналізі швидкості змін у бізнес-середовищі порівняно з темпами оновлення освітніх програм. Феномен «напіврозпаду компетенцій» у ІТ-сфері [4] вимагає від менеджменту компаній розробки гнучких систем постійного професійного розвитку персоналу, а не покладання лише на зовнішні джерела кадрового поповнення.

ІТ-індустрія України реагує на ці виклики шляхом впровадження інноваційних підходів до управління знаннями та розвитком персоналу. Провідні українські ІТ-компанії трансформувалися з простих споживачів кадрових ресурсів у активних суб'єктів освітнього процесу, реалізуючи принципи корпоративної соціальної відповідальності та системного менеджменту в освітній сфері.

Корпоративний менеджмент демонструє такі інноваційні рішення для подолання кадрового дефіциту:

1. Створення корпоративних екосистем безперервної освіти. Компанії EPAM, SoftServe розробили комплексні програми управління знаннями, що охоплюють повний цикл підготовки спеціалістів – від початкового навчання до постійного підвищення кваліфікації. Бізнес сьогодні не може дозволити собі пасивно чекати, поки системи освіти адаптуються, впровадження навчальних центрів неминуче і питання часу [5].

2. Впровадження проєктного менеджменту в освітніх ініціативах. Бізнес застосовує гнучкі методології (Agile, Scrum, Kanban) не лише для розробки продуктів, але й для організації навчальних процесів. Це дозволяє оперативно коригувати освітні програми відповідно до мінливих технологічних трендів та бізнес-потреб.

3. Розвиток бізнес-моделей у сфері EdTech. Виникли нові формати освітніх послуг – буткемпи, що пропонують інтенсивне навчання з високим показником працевлаштування (70–85%), та гібридні програми, що поєднують переваги академічної освіти з практичними потребами індустрії [6; 7].

4. Трансформація підходів до фінансування освіти. Бізнес впроваджує інноваційні фінансові моделі – від прямих інвестицій у навчальні заклади до схем «оплата після працевлаштування», що відображає парадигмальний зсув у розумінні цінності освіти як бізнес-інвестиції з вимірюваною окупністю [8].

Порівняльний аналіз управлінських підходів традиційних освітніх закладів та бізнес-структур виявляє суттєві відмінності. Традиційні заклади освіти функціонують за моделлю управління процесами з фіксованими навчальними планами, бюрократичними процедурами і повільним циклом оновлення програм.

Натомість бізнес впроваджує менеджмент, орієнтований на результат, з акцентом на формуванні практичних компетенцій, швидким зворотним зв'язком і постійним оновленням освітнього контенту.

Управлінська культура ІТ-компаній демонструє прагматичний підхід: за даними IT Ukraine Association, 8 з 10 українських ІТ-компаній фінансують освітні проекти не з благодійних мотивів, а як частину стратегії забезпечення сталого розвитку бізнесу [9]. Це змінює саму парадигму взаємодії між бізнесом та освітою – від моделі «споживач-постачальник» до партнерської екосистеми, де розмиваються кордони між корпоративним навчанням і традиційною освітою.

Для ефективної інтеграції України до європейського цифрового простору необхідно вибудувати системну співпрацю між бізнесом, державою та освітніми закладами, що базуватиметься на принципах стратегічного менеджменту. Перспективними напрямками для бізнесу в управлінні освітніми трансформаціями є:

1. Розвиток державно-приватного партнерства в сфері підготовки ІТ-фахівців з чітким розподілом відповідальності та ресурсів.
2. Імплементація методологій управління якістю в освітніх проєктах для забезпечення відповідності результатів навчання бізнес-вимогам.
3. Впровадження інструментів стратегічного прогнозування потреб ринку для випереджаючої підготовки фахівців за перспективними напрямками.
4. Розвиток корпоративних менторських програм як інструменту передачі практичного досвіду та формування професійних спільнот.
5. Інтеграція українських освітніх ініціатив до міжнародних бізнес-мереж для забезпечення глобальної конкурентоспроможності випускників.

Завершуючи, варто підкреслити, що управлінські інновації українського ІТ-бізнесу в освітній сфері слугують каталізатором системних змін. Компанії не просто адаптуються до недоліків традиційної освіти, але й формують новий ринок освітніх послуг, демонструючи трансформаційний менеджмент у дії. Саме бізнес-

орієнтований підхід до управління процесами навчання, з його акцентом на ефективності інвестицій, адаптивності та вимірюваних результатах, стає ключовим фактором подолання кадрового дефіциту та забезпечення сталого розвитку цифрової економіки України в контексті євроінтеграції.

Література:

1. Руденко О. Аналітика Djinni за 2024: рік зниження зарплат і конкуренції. *Blog.Djinni*. 2024. URL: <https://blog.djinni.co/post/2024-report> (дата звернення: 19.03.2025).
2. Year in review: Ukrainian tech job market in 2022. *Djinni Analytics*. 2023. URL: <https://djinni.substack.com/p/year-in-review-ukrainian-tech-job> (дата звернення: 18.03.2025).
3. Аналіз іт-освіти у вишах України. *Офіс ефективного регулювання BRDO*. 2021. URL: https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/Analiz_IT_osvity_u_vyshah_Ukrainy_Print.pdf (дата звернення: 19.03.2025).
4. Sandborn P., Prabhakar V. J. The forecasting and impact of the loss of critical human skills necessary for supporting legacy systems. *IEEE Transactions on Engineering Management*. 2015. Vol. 62, No 3. P. 361–371. DOI: <https://doi.org/10.1109/tem.2015.2438820>
5. *IT Generation*. URL: <https://it-generation.gov.ua/> (дата звернення: 20.03.2025).
6. Ardisson A. N., Oli M. W., Rice K. C. et al. Successful Integration of Face-to-Face Bootcamp Lab Courses in a Hybrid Online STEM Program. *Journal of Microbiology & Biology Education*. 2019. Vol. 20, No 3. DOI: <https://doi.org/10.1128/jmbe.v20i3.1769>
7. Yan Y., Liu D., Yue L. An Exploration of Blended Teaching Mode of Vocational Education based on MOOC+SPOC. *Proceedings of the 2023 7th International Seminar on Education, Management and Social Sciences (ISEMSS 2023)*. Atlantis Press, 2023. С. 1699–1706. DOI: https://doi.org/10.2991/978-2-38476-126-5_192
8. У КПІ відкрили лабораторію ІТ-технологій EPAM. *Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*. 2019. URL: <https://kpi.ua/2019-11-27> (дата звернення: 19.03.2025).
9. Result of IT Ukraine Association 2024 Report. *IT Ukraine Association*. URL: <https://drive.google.com/file/d/1LujaT9pHEGhgprRojfnlZgQikkyillbE/view> (дата звернення: 18.03.2025).